

ΣΕ ΑΛΛΟΝ ΚΟΣΜΟ...

Κάποτε, όταν είχαν καλή μέρα, θάβγαιναν μαζί, ο ένας κοντά στον άλλον. Και χωρίς πολύ να μιλούνε, θά πήγαιναν σ' ένα μεγάλο δρόμο όπου λεύκες πολλές υψώνονταν, άλλοτε μαδημένες, γυμνές από φύλλα, κι άλλοτε καταπράσινες. Και κει θά περπατούσαν άρκετή ώρα πάνω κάτω. Αυτός ήταν ο περίπατός τους.

Υπάρχουν και άλλοι δρόμοι έμοιοι στο πλάτος εκεί κοντά, αλλά ποτέ δεν πήγαιναν σαυτούς. Ο δρόμος με τὰ δέντρα τὰ ψηλά, και τὰ κλαδιά τὰ γυμνά, ή με τὰ πράσινα φύλλα, τούς θύμιζε κάτι δρόμους άλλους, άλλους...

Κοντά ο ένας στον άλλον βελίζανε. Όταν είχαν χειμώνας αυτός φορούσε κ' ένα σάλι, ή μποξά έπως τον έλεγε ο ίδιος. Και χωρίς να μιλούνε, ή κάποτε μόνο :

— Για κοίταξε ! Δέ σου φαίνεται σαν τὸ δρόμο τοῦ Παραράκ ; Έτσι ο ήλιος έδνε...

— Ναί, ναί, άπαντούσε εκείνη, όμοιότατος !..

Ψωνίζανε μόνοι, όταν δεν είχαν ύπηρεσία. Και σέ κανένα δέ μιλούσανε. Στους πωλητές λίγα λόγια. Βιαζόντουσαν να φύγουν.

Όχι λίγες φορές, καθώς πηγαίνανε σιωπηλοί, συνέδαινε να θυμηθεί αυτή κάτι, ή κάποιον.

— Τόν καυμένο τόν Ταρλούφη, τόν λησμονήσαμε !

— Ναί, ναί, έχεις δίκαιο, τής άπαντούσε αυτός, άμα πάμε στο σπίτι να τρέξεις να τόν φέρεις.

Και όταν πήγαιναν στο σπίτι και αυτός εξαπλωνότανε στον καναπέ της τραπεζαρίας, αυτή χωρίς να βγάλει τὸ καπέλο της, έτρεχε για να φέρει τόν Ταρλούφη. Και εὖ θά περνούσε πολύ, και θά έρχότανε μ' ένα βελίο δεμένο :

— Νάτος ! τόν έφερα ! τοῦλεγε.

— Ά, ευγε ! Φέρτον λοιπόν, έδω φέρτον τόν αγαπητό μας Ταρλούφη ! Τόν καυμένο τόν Ταρλούφη ! Για λοιπόν άρχισε !

Στο σπίτι τους τὸν περισσότερο καιρό τους τὸν περνούσαν διαβάζοντας. Κ' είχαν πληθος βιβλία. Σ' ένα ευρύχωρο δωμάτιο υπήρχανε μεγάλες βιβλιοθήκες ποῦ κλειναν μέσα τους άπειρα βιβλία.

Σπάνια όμως, να διαβάσουν σαυτό τὸ δωμάτιο, πού ήταν οί βιβλιοθήκες. Προτιμούσανε να διαβάζουνε στην τραπεζαρία.

Και όταν άρχιζε ή άνάγνωση τίποτε άλλο δεν άκουγότανε μέσ'

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν ΒΟΥΤΥΡΑΣ

(Σκίτσο Φ. Κόντογλου)

στο δωμάτιο, τίποτε άλλο απ' τή φωνή, πού ξετύλιγε μιὰ ζωή, ήρωϊκά κατωρθώματα, έρωτες, αίμα. Κάποτε τὸ γύρισμα φύλλου. Οί μύγες μόνον, όταν εΐταν ὁ καιρὸς τους, κάνανε κάποιον ένοχλητικὸ θόρυβο..

Πολλές φορές δάκρυα απ' τὰ μάτια τους τρέχανε. Τὸ διάβασμα σταματοῦσε τότε...

— Τὸν καυμένο ! ἔλεγε κείνος, ἐνῶ δάκρυα χοντρά ἔβγαιναν απ' τὰ μάτια του, πέφτανε στὰ μάγουλά του καὶ κυλοῦσαν ἔπειτα στὰ πυκνά του γένηια. Καὶ φαίνονταν ἐκεῖ σὰ σταγόνες βροχῆς πάνω σὲ θάμνα...

— Τραγικό ! ἔκανε κείνη, καὶ τὸ συήθος της πηδοῦσε απ' τὸ κλάμμα, ὅπως θὰ πηδοῦσε ὁ πρώτος φλίδος τῆς γῆς απ' τὴ φωτιά, τὴν ταραχή ποῦ κλεινε.

— Δες νά'ναι γεγονός, Ξ; τὸν ρωτοῦσε κάποτε.

Αὐτὴ τὴν ἐρώτηση θὰ τοῦ τὴν εἶχε κάνει χιλιάδες φορές.

— Τί λές! τῆς ἀπαντοῦσε αὐτός, ἀφοῦ βλέπεις καὶ χρονολογίες!

Κ' ἔπειτα ἔτσι γράφουν...

Ἀπὸ μικροὶ διάδασχν καὶ ἀγόραζαν βιβλία. Καὶ εἶχαν ἀρκετὴ περιουσία. Ὁ πατέρας τους καὶ ἡ μάνα τους, ἂν καὶ ἀγράμματοι, δλωσ-διόλου ἀγράμματοι, τοὺς εἶχαν ἀφήσει ὄχι λίγα χρήματα.

Αὐτὴ δὲ ζήτησε νὰ παντρευτῇ, εἶταν ὅμως, ἀσχημη. Ἀλλὰ τί εἶχε νὰ κάνει, ἀφοῦ εἶχε λεπτά. Κι αὐτὸς τὸ ἴδιο. Δὲ ζήτησε νὰ παντρευτεῖ. Καὶ εἶταν κι αὐτὸς ἄσχημος, καὶ μάλιστα παρὰ ἄσχημος. Ἀλλ' εἶχε λεπτά...

Τὸ ἀγαπητό τους ὅμως, βιβλία, περισσότερο ἀπ' ἄλλα εἶταν οἱ τραγικοὶ ἔρωτες καὶ τὰ τρομερὰ καὶ φοβερὰ κατορθώματα τοῦ ἱππότη Ντελμπεντέ.

— Ἐλα νὰ δεῖς, ἔλεγε στὸν ἀδελφὸ τῆς κάποτε ἐκείνη, γιὰ κοίταξε ὀμίχλη!- Ἔτσι δὲν εἶταν ὅταν πῆγαινε ὁ Ντελμπεντές στὸν πύργο...

— Πότε;..

— Τὸ λησμονήσες!.. Ὅταν θελήσανε νὰ τὸν ἐμποδίσουν κείνοι οἱ κακούργοι, κι αὐτὸς τοὺς ἐτσάκισε;.. Ποῦ βγήκαν ἀπ' τὸ δάσος...

— Ἐλα, ἔλα!.. τώρα τὸ θυμήθηκα!.. Γιὰ φαντάσου νὰ τὸ λησμονήσω!.. Κεῖχεις δίκαιο, ἔτσι εἶνε!.. Καὶ τὰ δέντρα κείνα!.. Ὁ Ντελμπεντές, ὁ καυμένος ὁ Ντελμπεντές μας!..

— Πᾶω νὰ τὸν φέρω!.. Θέλεις;..

— Ἀκοῦς λέει!.. Γιὰ τὸ Ντελμπεντέ!..

Καὶ καθὼς ἔφευγε ἡ ἀδελφὴ του, αὐτὸς ἔλεγε σιγὰ:

— Τὸν καυμένο τὸ Ντελμπεντέ μού!..

Καὶ ὁ Ντελμπεντές ὁ καυμένος, εἶτανε δέκα σωστοὶ τόμοι.

— Κλείσε τὸ παράθυρο!..

— Ἀμέσως!..

Καὶ τὸ διάβασμα ἄρχιζε ἀπαλὸ, ἡσυχό..

Κανεὶς δὲν πῆγαινε νὰ τοὺς ἐνοχλήσει. Μόνοι ἔμεναν. Κ' εἶχαν ἀρκετοὺς συγγενεῖς, ἀλλὰ σὲ ἑλοὺς εἶχαν κλείσει τὴν πόρτα.

Κάθε τόσο ἀλλάζαν ὑπηρέτρια, γιὰ τὸς ἐνοχλοῦσε στὸ διάβασμα. Τελευταία ὅμως, εἶχανε βρεῖ μιὰ, ποὺ νόμισαν, ὅτι εἶχαν πετύχει ἄνθρωπο γιὰ τὸ σπíti τους ὅπως τὸν θέλανε. Καὶ σαυτὴ τὴν πᾶθανε. Γιὰ τὴν ἡ νέα ὑπηρέτρια, ἀφοῦ ἔμεινε ἀρκετὸν καιρὸ χωρὶς νὰ τοὺς ἐνο-

χλήσει, ξαφνικά άλλαξε. Κέτρεχε μέσα κει που διάβαζαν, κέλεγε, κάνοντας τους ιππότες και τις θραίες τους να κρυφτούν, και τις μονομαχίες να πάψουν, να χαθούν :

— Κυρία, ό μανάδης, θέλετε τίποτα ;..

“Ένα πρωτ, κοντά στο μεσημέρι άκουσαν πυροβολισμούς πολλούς, άπειρους. Και φωνές μαζί, μιá λαγή τρομερή.

— Μά τί είναι ;.. είπαν.

— Για άνοιξε τó παράθυρο νάκούσωμε !..

“Άνοιξαν τó παράθυρο. Οί κρότοι τών τουφεκιών, οί φωνές και ό άχος ό τρομερός μπήκαν πιό δυνατοί, γέμισαν τó δωμάτιο...

— Δέν είναι, είπε κείνος, σάν τή μάχη του ίππότη Ντελμπεντέ, όταν θέλησε νά μπει μέ τους παλληκαράδες του μέσα στην πόλη του Άρσάκ ;

— Ναί, ναί !.. “Ιδια κι όμοια !..

Και οί πυροβολισμοί, οί φωνές, ό άχος εξακολουθοΰσαν.

Και είτανε σά θάλασσα άγριεμένη, που κάποτε ό θόρυβός της γίνεται άπαίσιος, διαβολικός, κι άλλοτε πάλι, πέφτει και φαίνεται νά θέλει νά ήσυχάσει κουρασμένος. “Αλλά νάτος πάλι, σά νάνοιξε τά μάτια του, και πετάχτηκε άγριος, γεμίζοντας τόν άέρα από κρότους και φωνές.

— “Όταν όρμούσε !..

— Του έρριχναν και από τά παράθυρα !..

— Είχε ανάγκη αυτός !..

— “Ακου, άκου !..

— “Ιδια κι άπαράλαχτα !..

— Πωπώ !.. “Ακου !..

— “Όπως, όταν τους έκανε νά υποχωρήσουν, κι αυτοί είχαν άλλον κρυμμένο στρατό και άρχισε κι αυτός ξαφνικά !..

— Ναί, ναί !.. Ιδια κι όμοια !..

Κέμειναν ώρες κοντά στο παράθυρο άκούοντας τή μάχη. Και ούτε σκεπτήκανε νά φάνε. “Η όηρηέτριά τους είχε φύγει, κείνη που όσο έγλυφε τά τσουκάλια, εκλεθε τó φαί, είταν καλή. “Αλλ’ άμα άρχισε νά όνειρεύεται τó μανάδη, πούχε ώραία φωνή, είχε γίνει κακιά...

— Κυρία, θέλετε τίποτα ; “Ο μανάδης !..

Τό βράδι πάψανε οί πυροβολισμοί. “Αλλά ξαφνικά φωνές τρομερές και κρότοι πυροβολισμών άκουστήκανε μέσα τώρα, στην πόλη.

— "Άκου, άκου !. Έκανε κείνος και πετάχτηκε, σάν τή νύχτα του άγιου Βαρθολομαίου !..

— "Α, ναι, ναι !.. "Ιδια κι όμοια !..

— Είπν' ώραία !.. Πού πήγε ο Ντελμπεντές τρεχάτος στο σπίτι του Ναφθάλη για νά σωθει...

— Και τόν έσωσε ο Ναφθάλης.

— Ναί. Και μεϊς θά τó κάναμε !..

— Τί κρίμα νά μήν είμαστε έμεϊς τότε !.. Είταν ώραία έποχή !..

— Είταν και είταν !..

— Κρίμα !..

— Ναι κρίμα και κρίμα !..

Οί πυροβολισμοί, οί φωνές άναβαν περισσότερο, και ξαφνικά τούς άκούσανε μέσ' στή γειτονιά τους..

— "Α, νά ! είδες !.. "Όπως τή νύχτα κείνη, πού πέφτανε στίς γειτονίες...

— Στίς γειτονίες ;..

— Μά ο Ντελμπεντές πού καθόταν ; Τό λησιμόνησες ; Δέν καθότανε σέ μιá άπόκεντρη συνοικία, άντικρύ στο ξενοδοχείο «Τό άσπρο ποντίκι» ;

— Ναί, ναι, μά τί είπα γώ ; Είπα τίποτα άλλο ;..

Οί πυροβολισμοί και οί φωνές στή γειτονιά τους επλήθυναν...

— "Όταν δρμησε σά λέων νά βγει...

— Μωρέ τούς έσπασε τά μούτρα !.. Μιά από δώ μιανού, μιá άλλη άπ' εκεί άλλουνού, μιá άλλουνού, τούς έκανε σαλάτα και πήρε δρόμο !..

— Και πήγε στο σπίτι του Ναφθάλη...

— Τόν κυνηγοϋσαν έμως !..

— Οϋ ! Δέ στράφηκε έμως, καθώς έστριψε σ' ένα δρομάκι, και τούς περίμενε !.. Έσκότωσε πέντε, η έξη...

— Κ' είδες, πώς χτυπούσε ! Ντάγκ μιá από δώ, ντάγκ μιá από κεί τούς ξάπλωνε κάτω !.. Είχε χέρι χαλύδιδνο !..

— Τόλεγαν έλοι !..

— Και τί μάτι !..

— Τό μάτι του είταν φοβερό...

— Και γρήγορος !..

— "Αφού τόν λέγανε άσπρο άητό !

— Λεοντάρι, τίγρη ! τούχανε βγάλει ένα σωρό όνόματα !..

— Και ώραίος ! έκανε κείνη κουνώντας τó κεφάλι της.

— Δὲ θὰ βγῇ δεύτερος στὸν κόσμῳ !..
 — Μὰ λές, διὰ αὐτὰ εἶνε γεγενῶτα ;..
 — Ἀστειεύεσαι τώρα, διὰ δὲν εἶναι !.. Ὅριστε !.. Πῶς σοῦ ἤρθε αὐτό ;..

— Δὲν εἶπα, διὰ δὲν εἶναι, εἶπα...

Ἐνας δυνατὸς χτύπος στὴν πόρτα τοὺς ἐτάραξε τὸ σπῆτι...

Πετάχτηκαν.

— Ὁ Ντελμπεντές ! εἶπε κείνη.

— Κάποιος, ποὺ κυνηγοῦν ! εἶπε ὁ ἀδελφός της.

Πάλι ἡ πόρτα βρόντησε.

— Τρέξε γρήγορα ! Θὰ τὸν προφτάσουν !

Αὐτὸς ἔτρεξε νανοῖζει. Αὐτὴ περίμενε μὲ τὰ μάτια γυρισμένα στὴν πόρτα.

— Ἀχ, νᾶταν ὁ Ντελμπεντές !.. ἔκανε, νᾶταν κείνη ἡ ἐποχή !..

Εἶδε τὸν ἀδελφὸ της νὰ μπαίνει μέσα μ' ἓνα νέο ἀδύνατο, κίτρινο, καὶ ντυμένο παλιόρουχα...

— Μὰ τί θέλει τοῦτος ; ρώτησε τὸν ἀδελφὸ της.

— Γιά, τί θέλεις ; Σὲ κυνηγοῦσαν ; ρώτησε τώρα, αὐτὸς, τὸ νέο.

— Ὅχι, μὰ !.. Μίστειλε ὁ μεσίτης, ὁ Πουπούλης ! Δὲν εἶχατε πεῖ γιὰ ὑπερέτρια, ὑπερέτη ;..

— Ἀ, ναί, καλὰ !.. Μὰ γιατί τέτοια ὥρα ;..

— Γύριζα καὶ χάζεβα !.. Εἶταν πανηγύρι σήμερᾱ !..

— Ὅπως ἔκανε καὶ ὁ Χάρτης, ὁ ὑπηρέτης τοῦ Ντελμπεντέ, πρὶν τὸν πάρει !.. Ἔτσι γύριζε καὶ κείνος τὴ νύχτα τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου...

Τὸν κράτησαν. Ὁ Καρδάκης τοῦ ἔδωσε μιὰ φορεσιά του, ὥπως ἔκανε στὸ Χάρτη ὁ ἱππότης Ντελμπεντές. Καὶ ὁ Ραμαζάνης, ἔτσι λεγόταν ὁ ὑπηρέτης, χάθηκε μέσα σ' αὐτή. Μὰ τὸ ἴδιο εἶχε πάθει καὶ ὁ συνάδελφός του, ὁ Χάρτης, ὅταν φόρεσε τὰ ρούχα τοῦ Ντελμπεντέ. Εἶχε χαθεῖ. Καὶ τόσο μάλιστα, δὲ φαινόταν, ποὺ ὁ πιστὸς φίλος τοῦ ἱππότη, ὁ θαρῶνος Μπακουῖνος, ἅμα τὸν εἶδε, ἐνόμισε, πῶς εἶτανε μόνο τὰ ρούχα τοῦ φίλου του, αὐτὰ περπατοῦσαν...

Αὐτὸ σκέφτηκαν καὶ τὰ δυὸ ἀδελφία, καὶ τῶπε τὸνα στὸ ἄλλο.

Ἄλλ' ὁ Ραμαζάνης εἶχε κ' ἓνα καλὸ. Ἦθελε καὶ αὐτὸς νὰκούει τι διάβαζαν τὰ φεντικὰ του, καὶ πῆγαινε σιγὰ καὶ κρυφάκουε. Αὐτοὶ ποὺ νὰ τὸ καταλάβουν, βυθισμένοι καθὼς εἶτανε, μέσα στὶς μάχες, στὰ σαλόνια, στοὺς ἐρωτες καὶ τᾶλλα. Μιὰ φορὰ ἕμως, ποὺ διάβαζαν

πάλι τὸ Ντελμπεντέ, κ' εἶχανε φτάσει σ' ἓνα μέρος, ποὺ μὲ μιὰ σπαθιὰ ἔκοψε δυὸ κεφάλια, τὸνα ἀνθρώπινο καὶ τῆλλο ἀλογίσιο, δὲν κρατήθηκε ὁ Ραμαζάνης καὶ φώναξε :

— Γειά σου παλληκαρά μου !

Αὐτοὶ κόψανε τὸ διάδασμα, σιγήσαν ἀπ' τοὺς καπνοὺς καὶ τὸ αἷμα τῆς μάχης, καὶ τὸ βλέμμα τοὺς ἔπεσε στὸ εἰρηνικὸ δωμάτιό τους, σὺς καρέκλες, στὸ μπουφέ, σ' ἓνα δίσκο μὲ φλυτζάνια, καὶ ρώτησαν :

— Τεῖτανε αὐτό ;

— Μιὰ φωνή...

— Ναί, τὴν ἄκουσα !.. Εἶτανε σὰν τὴ φωνὴ τοῦ βαρῶνου Μπακουίνου, ὅταν εἶδε τὸν ἱππότη Ντελμπεντέ, πρὶν γνωριστοῦν ἀκόμα... Τότε γνωριστήκανε. Ὅταν εἶδε τὸν ἱππότη νὰ παίρνει σβάρνα πενήντα κακούργους !... Ἔτσι τοῦ φώναξε κι αὐτός !...

— Ναί, ναί !...

— Μὰ ποῖος νὰ φώναζε τώρα ;..

Καὶ ὁ Καρδάκης σηκώθηκε καὶ κοίταξε.

Πίσω ἀπ' τὴν πόρτα, στὸ ἄλλο δωμάτιο, εἶδε τὸ Ραμαζάνη μάζεμένο...

— Μὰ τί κάνεις ἐκεῖ ;...

— Ἀκούω κέγώ, ἀφεντικό μου, ἀκούω !.. Κεῖνος ὁ Ντιρμπαντές εἶναι !.. πωπὼ !, θηρίο σωστό !..

Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ κάνανε συμβούλιο, τί ἔπρεπε νὰ κάνουν. Κ' ἐπειδὴ εἶδαν, πῶς ὁ Ραμαζάνης μπορούσε, ἢ εἶχε τὴ δύναμη νὰ χωθεῖ μέσ' στὴ ζωὴ κείνη τῶν φίλων του, νὰ ζήσει μ' αὐτούς, νὰ γνωριστῇ, νὰ τοὺς ἀγαπήσῃ, αὐτὸ πρὸ πάντων, ἀποφασίσανε νὰ τὸν παίρνουν καὶ νὰκούει. Ὅταν δὲν εἶχε δουλιὰ, εἶταν ἐλεύτερος νὰ πᾶει σιγὰ, σιγὰ καὶ νὰ καθίσει μαζί τους.

Ὁ Ραμαζάνης πάντα βρίσκοταν ἐκεῖ. Τὸ κατῳρῶνε. Καὶ καθότανε σταυροπόδι κάτω, στὰ χαλιά.

Ὁλόκληρος ὁ Ντελμπεντές τοῦ ἄρεσε, ἀλλὰ μιὰ σκηνὴ τοῦ ἔκανε τὴν πιὸ μεγάλη ἐντύπωση, καὶ ὅλο τὴν ἔλεγε.

Καὶ εἶταν αὐτὴ, ὅταν ὁ Ντελμπεντές, ποὺ ἔτρεχε μὲ τὸ φίλο του τὸ Μπακουῖνο, ζητώντας τὴν Κοραλία του, μπήκε μιὰ μέρα ἔχοντας μιὰ χήνα μαθημένη, ἑτοιμὴ, περασμένη στὸ σπαθί του :

— Νά, ἔφερα νὰ φᾶμε ! εἶπε στὸν πεινασμένο φίλο του καὶ στὸν πιὸ πεινασμένο ὑπηρέτη του.

— Καὶ πῶς θὰ τὴν κάνουμε ; ρώτησε ὁ Μπακουῖνος.

— Ψητή !.. πώς άλλοιως !.. Νά, έκανε στὸν ὑπηρέτη του, τράβα την ! καὶ πέρασέ τη στὸ παλιοσπαθὸ σου καὶ ψήστη !.. Θὰ σοῦ πῶ καὶ τὴ συνταγή, πὼς θὰ κάνεις...

Αὐτὴ ἡ σκηνή, καὶ ἡ ἐπειτα ποὺ ψηνόταν ἡ χήνα, τοῦ κά-
νανε τοῦ Ραμάζανη μεγάλη ἐντύπωση. Καὶ μιὰ μέρα δὲ βάσταξε καὶ εἶπε :

— 'Αφεντικό μου, νὰ πάρουμε καὶ μεῖς μιὰ χήνα, νὰ τὴν κάνου-
με σουδλιστή ; Πὼς ἔκανε ὁ Ντελμπεντές...

— 'Εχεις φάει χήνα ποτές σου ;

— 'Εγὼ δὲν ἔφαγα ἀλλὰ δὲν εἶδατε ; 'Η κνίσσα... ἔτρεχε τὸ λί-
πος ! . Κ' ἔγινε ροδοκόκκινη, ροδοκόκκινη..

Αὐτὸ τὸλεγε καὶ τὸ ξανάλεγε. Καὶ μιὰ μέρα τοὺς παρακάλεσε νὰ
τοῦ ξαναδιαδάσουν αὐτὸ τὸ μέρος, ποὺ ἔλεγε γιὰ τὴ χήνα, ὅτι ἔγινε
ροδοκόκκινη..

Φαίνεται ὅμως πὼς κι αὐτοὶ αἰσθανθήκανε τὴν κνίσσα, γιὰτὶ τοῦ
ὑποσχεθήκανε μετὰ ἀπ' τὸ διάδασμα, νὰ τοῦ δώσουνε λεπτὰ νὰ πᾶει
νὰγοράσει.

Καὶ τὴν ἄλλη μέρα τοῦ ἔδωσαν.

Δὲν ἄργησε πολὺ. Τὸν εἶδανε νὰ μπαίνει μέσα, θριαμβευτικά,
ἔχοντας μιὰ χήνα μαθημένη, ἔτοιμη, σὲ μιὰ σούδλα σιδερένια μικρή,
περασμένη.

— 'Ε, ἔ ! γιὰ κοιτάτε !.. Δὲν εἶναι σὰν ξίφος. Τὴ συνταγὴ τώρα
νὰ μοῦ δώσετε τοῦ ἱππότη.. Θὰ τὴν κάνω καταΐδια !

Τὸ μεσημέρι εὐχαριστηθήκανε μὲ τὸ παραπάνω. Σὰν τὸ Ντελ-
πεντέ τρώγανε, ἔτσι θὰ αἰσθανόταν κι' αὐτὸς καὶ ὁ Μπακουῖνος ὅταν
μασοῦσανε τὴς καλοψημένες σάρκες τῆς χήνας.

Πάνω σ' αὐτὸ νὰ καὶ ὁ Ραμαζάνης παρουσιάστηκε μ' ἓνα κομ-
μάτι κρέας στὸ χέρι :

— Σὰν τὸ Χάρτη ἐγὼ ! . . Τρώγω τὸ λαιμὸ ! τοὺς εἶπε.

Ὁ ἀποκλεισμός ἔσφιγγε τότε τὸν τόπο, καὶ εἶχε ἀρχίσει νὰ τὸν
κάνει νὰ πεινᾷ.

Ὁ Καρδάκης καὶ ἡ ἀδελφὴ του διάδάζαν τὴν πολιορκία τῆς
ώραίας πόλης ποὺ μέσα εἶταν ὁ Ντελμπεντές καὶ ἡ ὥραία του..

Ὁ Ραμαζάνης ἔτρεχε ζητώντας τρόφιμα. Τὸ ψωμὶ εἶχε χαθεῖ.

— Σὰν τὴν πολιορκία τοῦ Ρακαμά !.. ἔλεγε ὁ Καρδάκης, ἔτσι
εἶχε λείψει καὶ τὸ ψωμὶ !..

Τώρα μιλοῦσε πολὺ καὶ ὁ Ραμαζάνης :

—Κεῖδατε πῶς ἔτρεχε ὁ Χάφτης ; Ἄν δὲν εἶταν αὐτὸς θὰ πῆγαι-
ναν ὅλοι τοὺς ἀπ' τὴν πείνα !.. Ἐδῶ σᾶς θέλω !..

Ὅταν πάλι, κατῶρθωνε ὁ Ραμαζάνης κέδρισκε ψωμί καὶ τὸ πῆ-
γαινε κάτω ἀπ' τὸ πλατὺ σακκάκι του, ἔλεγε ὁ Καρδάκης :

— Ὅπως τότε, ποὺ τοὺς βρῆκε ὁ Χάφτης ψωμί ἀρπάζοντάς το
ἀπὸ κάποιον ποὺ εἶχε ἀρκετὰ κρυμμένα !..

Καὶ ὁ Ραμαζάνης μετὰ λίγες μέρες καὶ ποὺ καθόντουσαν καὶ δια-
βαζαν, μπῆκε μέσα καὶ ἄρχισε νὰ δειάζει τὶς τσέπες του. Εἶτανε γε-
μάτες ἀπὸ παξημάδια !..

Τᾶχε ἀρπάξει ἀπὸ μιὰ δούλα, ποὺ τᾶχε πάρει ἀπ' τὸ φούρνο σκε-
πασμένα, καὶ τὰ πῆγαινε στάφεντικά της·

— Ὅπως ὁ Χάφτης, ὅπως ὁ Χάφτης !.. Ἔτσι ἔκανε κι αὐτός !

Καὶ ὅταν μάθανε μιὰ μέρα, ἀπ' τὸ Ραμαζάνη, πῶς ἄνθρωποι πολ-
λοὶ πέφτανε ἀπ' τὴν πείνα στοὺς δρόμους...

— Σὰν τότε, στὴν πολιορκία τοῦ Ρακαμά !.. Οἱ καυμένοι πέφτανε
κάτω !.. Ἐδῶ, ἐκεῖ, ἔδλεπες...

— Καὶ ὁ γέρος ; Κεῖνος ποὺ πῆγε νάνεβει σὺν φρούριο γιὰ νὰ δεῖ
τὸ γιό του, καὶ δὲ μπόρεσε... Ἐμεινε κάτω καὶ, σὲ κάτι σκαλοπάτια,
ἐκεῖ πέθανε !..

— Ναί, ναὶ ὁ καυμένος !..

Πέρασε καὶ ὁ ἀποκλεισμός. Ἀλλὰ μετὰ, σὲ λίγο, ἔπεσε μιὰ ἀσθέ-
νεια καὶ θέριζε κόσμο.

Αὐτὸ θύμιζε στὸν Καρδάκη καὶ τὴν ἀδελφή του τὴ μεγάλη ἀρ-
ρώστια, ποῦχε πέσει στὴν ὥραία πόλη τοῦ Ρακαμά, μετὰ ἀπ' τὴν πο-
λιορκία, κ' ἔστειλε στὸν Ἀδὴ ἄπειρους καὶ μαζί τὸν ἥρωα Ντελμπεντέ
καὶ τὴν ὥραία του...

Κάθε μέρα ἀκουγαν ἀπ' τὸ Ραμαζάνη ἱστορίες τρομαχτικές. Εἶ-
ταν ὅμως, ὅλες ὅμοιες μὲ κείνες, ποὺ ἔπαθαν οἱ κάτοικοι τῆς ὥραίας
πόλης...

Μιὰ μέρα ὅμως, πέσανε κι αὐτοί. Πρῶτα ἔπεσε αὐτὸς κῆπειτα ἡ
ἀδελφή του.

— Ἡ ἴδια ἀρρώστια θάναί, εἶπε ὁ Καρδάκης στὴν ἀδελφή του,
κείνη ποὺ θέρισε τὸν ἀγαπητό μας Ντελμπεντέ !

— Καὶ τὴν Κοραλία του !

Δὲ μπόρεσαν νὰ τὴν περάσουν καὶ πῆγαν τὴν ἴδια μέρα. Ὅπως
καὶ ὁ Ντελμπεντές μὲ τὴν Κοραλία...

Ὅταν τοὺς σκεπάσανε μὲ τὸ χῶμα, καὶ φύγαν ὅλοι, ὁ Ραμαζάνης
ἔμεινε ἐκεῖ, μόνος.

Πλησίασε τότε, καὶ γονάτισε στοὺς δυὸ τάφους, καὶ θέλησε νὰ
προσευχηθεῖ...

— Ὅπως ἔκανε ὁ Χάφτης, σκέφτηκε, γιὰ τὰ καϋμένα τάφεντικά
του !...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΗΡΡΙΚΟΥ ΧΑΤΗΝΗ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Heimkehr

I

Ἀγόπαγαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλονε,
μὰ δίχως γι' αὐτὸ νὰ μιλήσουν.
Μὲ μῖσος ἀλλάζανε βλέμματα
καὶ ἀπὸ ἔρωτα θέλαν νὰ σβήσουν.

Ἐχώρισαν ἔπειτα, φύγανε,
μέσ σιῶνειρο μόνον εἰδωθήκαν.
Πεθάνανε πιά καὶ δὲν ἔμαθαν :
ἐμίσησαν ἢ ἀγαπηθήκαν ;

II

— Πές, ἡ ἀγάπη τὶ ἔχει γίνει
στὰ τραγούδια σου ποὺ ὕμνοῦσες,
τῆς καρδιᾶς ἡ φλόγα ἐκείνη
ποὺ σ' ἐθέρμαινε καὶ ἐζοῦσες ;

— Εἶναι ἡ φλόγα στάχτη κρύα,
εἶναι τάφος ἡ καρδιά μου
καὶ εἶναι οἱ στίχοι σὸν ὕδρια
μὲ τὴν τέφρα τοῦ ἔρωτά μου.

Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ